

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ І
МУЗЕЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кафедра інформаційної, бібліотечної та архівної справи

«Затверджую»
Голова приймальної комісії ХДАК

_____ Василь ШЕЙКО

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

на основі здобутого ступеня вищої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня
для здобуття ступеня **магістра**:
спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Розглянуто і затверджено на
засіданні ради факультету
соціальних комунікацій і музейно-
туристичної діяльності
Протокол № 8 від 25 квітня 2022

Харків 2022

Абітурієнти, які вступають на навчання для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра або спеціаліста, складають фаховий іспит, який передбачає перевірку рівня знань, умінь та навичок за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Під час проведення фахового іспиту застосовується 200-бальна система оцінювання знань.

1. Теорія інформації. Особливості організації інформаційної інфраструктури суспільства

Місце інформації в соціокомунікаційному процесі. Сутність, функції та властивості інформації. Основні ознаки класифікації інформації.

Теорія інформації і документа як методологічна база розвитку наук документально-комунікаційного циклу.

Основні етапи розвитку інформатики як науки: загальна характеристика.

Документознавство як наука: об'єкт, предмет, структура, методи. Ознаки класифікації документа як засобу соціальних комунікацій. Електронний документ: сутність, властивості, особливості життєвого циклу.

Електронний інформаційний простір як система: поняття, базові інфраструктурні елементи.

Державна інформаційна політика України. Законодавча база інформатизації суспільства. Особливості організації інформаційно-аналітичної діяльності.

2. Інформаційні системи, мережі, технології

Бази даних: визначення, типологія, етапи розробки. Основні моделі даних: визначення, характеристика.

Текстові та табличні процесори: інтерфейс та інструментальні засоби функціонування.

Системи управління базами даних (СУБД): визначення, склад, функціональні можливості

Основні функціональні можливості та призначення СУБД Access.

Інформаційні мережі: функції, призначення, класифікація.

Універсальні засоби пошуку інформації в Інтернет: класифікація, методика застосування.

Електронний документообіг: сутність, завдання, можливості. Принципи та засоби управління електронним документообігом. Веб-технології в управлінні електронним документообігом

Електронний архів: принципи організації та структура.

Автоматизована інформаційна система: функціональна структура, характеристика базових підсистем.

Системи автоматизації діловодства: загальна характеристика, програмне забезпечення.

3. Бібліотека та архів в системі соціальних комунікацій: інтеграція і спеціалізація діяльності

Соціальні комунікації як засіб організації діяльності на основі цілеспрямованої передачі та обміну інформацією та знаннями. Система соціальних комунікацій: архіви, бібліотеки, музеї, бібліографічні служби, служби наукової інформації, видавництва, ЗМІ, книжкова торгівля тощо. Бібліотека як комунікаційний посередник передачі інформації та знань у суспільстві. Поняття про соціальні функції і соціальну роль бібліотек і архівів у суспільстві. Трансформації бібліотек і архівів в глобальному комунікаційному просторі.

4. Організація функціонування бібліотечної та архівної мереж в Україні

Єдина система бібліотек України. Типи і види бібліотек. Мережі бібліотек та їх системна організація. Побудова підсистеми бібліотек Міністерства культури України, інших відомчих бібліотечних систем. Система управління бібліотечною галуззю України. Перспективи розвитку бібліотечних систем і мереж в умовах інформатизації суспільства.

Мережа державних та відомчих архівних установ України. Система державних архівів України: види та особливості функціонування.

5. Бібліотекознавство та архівознавство як науки документокомунікаційного циклу

Бібліотекознавство як наука про бібліотечну сферу діяльності. Генезис об'єкта і предмета бібліотекознавства. Структура науки. Статус бібліотекознавства в системі наукового знання. Взаємодія бібліотекознавства з суспільними науками. Економічні аспекти в бібліотекознавстві. Розвиток взаємозв'язків бібліотекознавства, бібліографознавства, архівознавства, інформатики.

Архівознавство як наука: об'єкт, предмет, структура, методи, заявки зі спорідненими науковими дисциплінами.

6. Традиційні та новітні технології організації обслуговування користувачів в документально-інформаційних структурах

Особливості вивчення інформаційних потреб користувачів в документально-інформаційних структурах. Масова та індивідуальна робота з

читачами. Методика вивчення інформаційних потреб користувачів. Історія вивчення інформаційних потреб читачів. Інформаційні технології у вивченні інформаційних потреб.

Визначення технології бібліотечного обслуговування. Основні технології бібліотечного обслуговування. Загальна характеристика напрямів та можливостей автоматизації у сучасній бібліотеці. Сучасні АБІС: порівняльний аналіз. Автоматизація обслуговування користувачів. Електронна доставка документів. Інтернет-сервіси в бібліотеках та архівах: організація, послуги, навчання користувачів.

7. Інформаційна культура користувачів: поняття, склад знань, умінь, навичок. Інформаційно-культурна компетентність особистості

Інформаційна культура особистості як засіб інформаційної поведінки, що відображає інформаційне світосприйняття суб'єкта. Уміння й навички здійснення інформаційних операцій зі збирання, обробки й передачі інформації в суспільстві; розуміння законів інформаційного розвитку; створення ефективних взаємовідносин з оточуючим інформаційним середовищем. Культура сприйняття інформації, її пошуку і відбору, передачі. Інформаційна культура особистості в електронному середовищі.

8. УДК як інформаційно-пошукова мова традиційних і автоматизованих ІПС

УДК як ієрархічна комбінаційна класифікаційна система. Допоміжні таблиці (загальні та спеціальні визначники, типові ділення). Індксація УДК, знаки та інші символи.

УДК як міжнародна система кодування інформації. Діяльність Міжнародної федерації з документації (МФД), Консорціуму з розвитку УДК.

Використання УДК в Україні. Видання таблиць УДК. Електронний варіант УДК.

9. Уніфікація та стандартизація бібліографічного опису документів. Поняття комунікативного формату

Уніфікація бібліографічного опису, його значення та основні напрями. Перші міждержавні інструкції із складання бібліографічного опису (англо-американська та пруська). Стандартизація опису, його сутність та значення. Міжнародний стандарт бібліографічного опису (МСБО-ISBD) та його вплив на вітчизняні стандарти. Створення системи вітчизняних державних стандартів у сфері бібліографічного опису, її наслідки і значення. ДСТУ – ГОСТ 7.1–2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис.

Комунікативний формат, його сутність та значення. Формати, якими користуються в Україні.

10. Електронна бібліотека: сутність та технології створення

Властивості та функції електронної бібліотеки як розподіленої документокомунікаційної системи.

Управління формуванням фонду Національної електронної бібліотеки України. Система джерел та способів формування електронних бібліотек. Корпоративний рівень документопостачання фонду Національної електронної бібліотеки. Нормативно-правова база формування БФ в умовах єдиного інформаційного простору.

11. Процеси, засоби та результати бібліографічної діяльності

Мета і структура бібліографічної діяльності. Система «документ – споживач» як єдиний об'єкт бібліографічної діяльності. Процеси бібліографічної діяльності. Бібліографування як процес підготовки бібліографічної інформації.

Бібліографічне обслуговування як процес доведення бібліографічної інформації до споживача. Його основні види: довідково-бібліографічне обслуговування та бібліографічне інформування. Трансформація бібліографічного обслуговування в умовах інформатизації.

Бібліографічна продукція як результат і засіб бібліографічної діяльності. Класифікація бібліографічної продукції за суспільним призначенням, залежно від об'єкта бібліографування, функціонально-цільовим призначенням. Мультимедійні електронні ресурси, інформаційні ресурси Інтернет. списки рекомендованих сайтів. Брами і портали.

Література:

1. Асеев Г. Г. Электронный документооборот: учебник для студ. вузов / Г. Г. Асеев. — К. : Кондор, 2007. — 500 с.
2. Бібліотекознавство: теорія, історія, організація діяльності бібліотек : підручник / В.О. Ільганаєва, Г.Д. Ковальчук, Т.П. Самійленко та ін. — Х. : Основа, 1993. — 176 с.
3. Васильченко М.П. Бібліотечні фонди : навч. посібник / М.П. Васильченко, Н.М. Кушнарєнко, В.А. Мільман. — Х., 1993. — 152 с.
4. Власова Г.В. Аналітико-синтетична переробка інформації : навч. посібник / Г.В. Власова, В.І. Лутовінова, Л.І. Титова. — К. : ДАККіМ, 2006. — 290 с.
5. Дейт К.Дж. Введение в системы баз данных. — 6-е изд. — К.: Диалектика, 1998. — 780 с.

6. Дубовіна Л.А. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті / Л. А. Дубовіна, О.С. Онищенко ; НАНУ, НБУВ ім. В.І. Вернадського. — К., 2009. — 530 с.
7. Ільганаєва В.О. Бібліотекознавство : конспект лекцій / В.О. Ільганаєва. — Х. : ХДАК, 1998. — 69 с.
8. Кобелєв О. М. Соціальна інформатика : конспект лекцій / О.М. Кобелєв. — Х. : ХДАК, 2008. — 103 с.
9. Корнейчик І. І. Історія української бібліографії. Дожовтневий період (нариси) / І. І. Корнейчик. — Х. : Ред.-вид. відд. Кн. палати УРСР, 1971. — 374 с.
10. Короткий термінологічний словник з бібліографознавства та соціальної інформатики. — К., 1998. — 115 с.
11. Костоглод К. Д. Основи інформатики та комп'ютерної техніки : підручник для студ. екон. спец. / Костоглод К. Д., Злосчастьєв А. П., Калініченко А. В. — Полтава, 2001. — 122 с.
12. Кушнарєнко Н. Н. Документоведение : учебник / Н. Н. Кушнарєнко. — 8-е изд., стер. — Киев : Знання, 2008. — 459 с.
13. Кушнарєнко Н.М. Наукова обробка документів : підручник / Н.Н. Кушнарєнко, Удалова В.К. — 4-те вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2006. — 331 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
14. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі : монографія. — Харків : ХДАК, 2017. — 326 с.
15. Орлов П.І. Інформація та інформатизація: Нормативно-правове забезпечення : наук.-практ. посіб. / Орлов П.І. — 2-е вид., доп. і перероб. — Х., 2003. — 724 с.
16. Основы информатики и вычислительной техники : учеб.-метод. пособие /Одес. нац. юрид. акад./ С.Л. Емельянов (общ.ред.). — О. : Юридична література, 2004. — 360 с.
17. Сєдих В.В. Бібліотечні каталоги як інформаційно-пошукові системи : навч. посіб. / В.В.Сєдих, Г.П. Терентьєва, В.К. Удалова / Харк. держ. акад. культури. — Х., 2000. — 198 с.
18. Сєдих В.В. Документні класифікаційні системи : конспект лекцій / В.В. Сєдих; Харк. держ. акад. культури. — Х., 2005. — 64 с.
19. Сорока М.Б. Національна система реферування української наукової літератури / М.В. Сорока; Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. — К. : НБУВ, 2002. — 209 с.
20. Філіпова Л.Я. Конспект лекцій по курсу «Теоретична інформатика» (Розділ 1. Теоретичні основи інформаційної діяльності) — Харків : ХДАК, 2014. — 58 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступа: http://www.ic.ac.kharkov.ua/Facs_Kaf/DID_ids.html— Название с экрана.
21. Швецова-Водка Г.М. Бібліографічні ресурси України: Загальна характеристика : навч. посіб. / Г.М. Швецова-Водка; Рівн. держ. гуманітар. ун-т. — Рівне : РДГУ, 2000. — 205 с.

22. Швецова-Водка Г.М. Вступ до бібліографознавства : навч. посібник / Г.М. Швецова-Водка. – К., 2004. – 216 с.

23. Швецова-Водка Г.Н. Общая теория документа и книги : учеб. пособие / Г.Н. Швецова-Водка. – М. : Рыбари ; К. : Знання, 2009. – 487 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ВІДПОВІДІ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Під час відповіді перевіряються:

- широта кругозору;
- обізнаність у сфері професійного вибору;
- впевненість, самостійність та критичність суджень;
- комунікативні навички.

Відповідь на кожне питання екзаменаційного білету оцінюється за такими критеріями:

- точність відтворення фактів, змісту понять, адекватність використання професійної термінології — *оцінюється від 0 до 20 балів*;
- повнота, глибина, системність знань — *оцінюється від 0 до 20 балів*;
- здатність логічно мислити, аналізувати, порівнювати, узагальнювати — *оцінюється від 0 до 20 балів*;
- уміння формулювати, обґрунтовувати власні думки, факти й робити висновки тощо — *оцінюється від 0 до 20 балів*;
- комунікативні навички — *оцінюється від 0 до 20 балів*.

Рівень оцінки та кількість балів за обидві відповіді:

Високий рівень відповіді: 176-200 балів за відповідь виставляються, якщо абітурієнт:

- дає повну і розгорнуту відповідь на запитання,
- ілюструє відповідь прикладами з практики,
 - пов'язує теоретичні знання з розумінням практичних проблем галузі,
 - демонструє вільне володіння термінологічним апаратом з фаху,
- дає вірні відповіді на додаткові питання;
- дає конкретні та логічні відповіді, обґрунтовуючи власну позицію з питання.

Середній рівень відповіді: 150-175 балів виставляються, якщо

абітурієнт:

- дає вірну відповідь на запитання,
- ілюструє відповідь прикладами з практики,
- демонструє знання практичних проблем галузі,
- вміє висловлювати свої думки у відповідь на фахові запитання,
- допускає деякі неточності при відповіді на додаткові питання.

Достатній рівень відповіді: 124-149 балів виставляються, якщо абітурієнт:

- дає неповну відповідь на запитання,
- відсутня відповідь на одне з запитань білета,
- демонструє слабкі знання сучасного стану проблем,
- виявляє недостатнє вміння пов'язати теоретичні знання з практикою,
- має труднощі у відповідях на додаткові запитання.

Незадовільний рівень відповіді: 123 бали та нижче виставляється, якщо абітурієнт:

- не дає вірну відповідь на запитання,
- відповіді поверхневі, демонструють незнання базових понять предметної галузі,
- виявляє нерозуміння сучасних процесів розвитку суспільства,
- не дає відповідей на додаткові запитання,
- виявляє брак логічного мислення та здатності послідовно викладати інформацію.